

Raadsvoorstel

Status: Besluitvormend

Agendapunt:	4 + 2
Onderwerp:	Perspectiefnota 2022-2025
Datum:	18 mei 2021
Portefeuillehouder:	drs. R.W.J. van Leeuwen
Decosnummer:	1300
Informant:	A. Roosken a.roosken@dalfsen.nl (0529) 488268

Voorstel:

1. De Perspectiefnota 2022-2025 vast te stellen;
2. Tevens als uitgangspunten voor de Programmabegroting 2022-2025 te hanteren:
 - a. de reacties op en prioritering in de dilemma's Perspectiefnota 2022 – 2025;
 - b. een sluitende begroting vanaf 2023;
 - c. in 2022 een eventueel tekort ten laste te brengen van algemeen reserve vrij besteedbaar;
 - d. de raming van het gemeentefonds te baseren op de meicirculaire 2021;
 - e. de herverdeling van het gemeentefonds behoedzaam te ramen.
3. Het Investeringsplan 2022-2025 vast te stellen

Inleiding:

Voor u ligt de perspectiefnota 2022 – 2025 en het investeringsplan 2022 – 2025. De perspectiefnota stelt de kaders voor de programmabegroting 2022 – 2025 met de belangrijkste ontwikkelingen en bijbehorende financiële effecten. De meicirculaire is op het moment van schrijven nog niet ontvangen. De uitkomsten kunnen van invloed zijn op de begroting van 2022 – 2025. De notitie meicirculaire zenden we daarom separaat na.

Het is een bijzonder jaar met veel onzekerheden voor de toekomst. De corona pandemie duurt inmiddels langer dan een jaar, de landelijke verkiezingen hebben nog niet tot een nieuw kabinet geleid en volgend jaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen. De gevolgen van de corona maatregelen zijn op de langere termijn moeilijk te voorspellen en andere opgaven gaan door. Zoals bijvoorbeeld de klimaatopgaven, transformatie in het sociaal domein en de implementatie van de Omgevingswet. We vinden het daarnaast belangrijk bij te blijven dragen aan een gemeente waar het fijn samenleven, samenwerken en samenwonen is. In het licht van deze ontwikkelingen stelden we de perspectiefnota en investeringsplan op. Dit doen we met het motto:

‘We werken aan een wendbare, veerkrachtige samenleving en bieden een vangnet voor wie dat nodig heeft.’

De perspectiefnota laat het volgende meerjarenbeeld zien:

Financiële gevolgen Perspectiefnota 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Stand programmabegroting 2021-2024 structurele mutaties	-39.113	372.597	195.597	195.597
Totaal structurele wijzigingen	-737.200	-768.200	-773.200	-1.391.200
Totaal gevolgen mutaties Investeringsplan (hoofdstuk 4)	-8.250	-32.750	-52.500	-52.500
Structureel saldo Perspectiefnota 2022-2025	-784.563	-428.353	-630.103	-1.248.103
Stand programmabegroting 2021-2024 incidentele mutaties	-48.000	-40.000	-7.000	-7.000
Totaal incidentele wijzigingen	-446.000	-135.000	-103.000	-68.000
Incidenteel saldo Perspectiefnota 2022-2025	-494.000	-175.000	-110.000	-75.000
Totaal saldo ná mutaties Perspectiefnota	-1.278.563	-603.353	-740.103	-1.323.103

De afgelopen jaren voerden we ombuigingen door om onze gemeente financieel gezond te houden.

Met het voortzetten van het huidige ambitieniveau zien we bij deze perspectiefnota een tekort in het meerjarenbeeld. Dit betekent dat wij onze ambities moeten heroverwegen, lasten verlagen en/of inkomsten verhogen. Het heeft daarnaast effect op de ruimte voor de nieuwe gemeenteraad.

Wij leggen daarom een aantal dilemma's aan u voor met het verzoek hierop te reageren en een prioritering aan te brengen. Op basis van uw reacties en prioritering werken we de mogelijke verlaging van ambities en lasten en verhoging van inkomsten verder uit. Doel is dit najaar een sluitende meerjarenbegroting vanaf 2023 aan u voor te leggen, zodat we hiermee blijven werken aan een financieel gezonde gemeente waar het goed samenleven, samenwerken en samenwonen is.

Argumenten:

1.1 Kaderstelling is de bevoegdheid van uw raad

Conform de financiële verordening artikel 4 lid 1 biedt het college jaarlijks een perspectiefnota aan uw raad aan. Op deze manier kan deze zijn kaderstellende functie uitoefenen.

1.2 Met de perspectiefnota stelt u kaders vast voor de programmabegroting 2022-2025

De geschetste ontwikkelingen in de Perspectiefnota zijn vertaald in de uitgangspunten voor de Programmabegroting 2022. Deze uitgangspunten worden gehanteerd bij het opstellen van de Programmabegroting 2022-2025 in het kader van

een zorgvuldige voorbereiding.

2.1 Een sluitende meerjarenbegroting is alleen mogelijk met het verlagen van onze ambities en/of het verhogen van onze inkomsten.

Als we het huidige ambitieniveau willen blijven uitvoeren, dan lopen de tekorten op. Met de bezuinigingsmaatregelen en inkomstenverhogingen in voorgaande jaren is de lucht uit de begroting geperst. De tijd van creatieve oplossingen is geweest. Er zijn fundamentele keuzes nodig om een sluitende begroting te kunnen realiseren. Dit vraagt richtinggevende uitspraken van uw raad. Daarom leggen wij u een aantal dilemma's voor. Wij vragen een reactie inclusief prioritering op de vragen bij de algemene beschouwingen. Uw reactie dient als uitgangspunt bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 – 2025. We schetsen de dilemma's in hoofdstuk 1 Bestuurlijke samenvatting, paragraaf "Dilemma's Perspectiefnota 2022 – 2025".

2.2 De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die meerjarig structureel en reëel in evenwicht is.

Dit betekent dat structurele lasten met structurele baten worden gedekt. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. De gemeente moet zich rekenschap geven van daadwerkelijk te verwachten groei of afname van baten en lasten.

De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De provincie heeft de wettelijke taak om te beoordelen of er sprake is van structureel en reëel evenwicht.

2.3 Incidenteel opvangen tekort met inzetten reserves is toegestaan

Het saldo van de begroting 2022 mag negatief zijn, zolang de jaarschijven 2024 en 2025 positief sluiten. Een eventueel negatief saldo in 2022 mag opgevangen worden door bijdragen van reserves, zoals de algemene reserve vrij besteedbaar. Het huidige ambitieniveau kan in 2022 alleen met verhoging van inkomsten uitgevoerd worden. Om een consistente lijn te bewaren ten opzichte van voorgaande jaren, stellen wij u een sluitende begroting vanaf tenminste 2023 voor.

2.4 Meicirculaire gemeentefonds 2021 nog niet verschenen.

Door de verschijningsdatum van de meicirculaire (één van de laatste dagen van mei, soms pas begin juni) kunnen de uitkomsten van die circulaire niet in de perspectiefnota worden meegenomen. De gevolgen van de meicirculaire worden zo snel mogelijk in een afzonderlijke notitie gepresenteerd.

2.5 Onzekerheid definitieve uitwerking herijking gemeentefonds.

Op dit moment (maart 2021) zijn eerste uitkomsten van de herijking van het Gemeentefonds bekend. De voorlopige effecten geven een stijging van € 17 per inwoner voor de gemeente Dalfsen weer. Het is nog onzeker op welke wijze deze herverdeling daadwerkelijk gestalte gaat krijgen. Behoedzaam ramen is daarom op zijn plaats. Vooralsnog ramen we daarom hiervoor een derde gedeelte (€ 160.000) als extra baten in de programmabegroting 2022-2025.

3.1 Het vaststellen van het Investeringsplan 2022-2025 is de bevoegdheid van uw raad

Conform de financiële verordening artikel 3 lid 2 wordt het Investeringsplan gelijktijdig met de Perspectiefnota aangeboden zodat dit als kader kan worden meegenomen bij het opstellen van de Programmabegroting.

Kanttekeningen en risico's

2.1 Door aanhoudende coronamaatregelen kan de uitvoering van ambities in het geding komen.

De corona pandemie duurt voort. En daarmee ook de maatregelen, die nodig zijn om het virus te bestrijden. We zien de samenleving langzaam open gaan en de hoop op een oplossing met vaccinaties is groot. Tegelijkertijd is dit wereldwijd nog een grote opgave en blijft het risico op schadelijke mutanten aanwezig. Het mogelijk weer moeten aanscherpen van de maatregelen blijft daarmee een risico met onzekere gevolgen.

2.2 Er zijn diverse onzekere financiële ontwikkelingen, waardoor de tekorten verder kunnen oplopen.

De impact en financiële effecten van de herijking van het gemeentefonds is nog niet definitief.

De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op cijfers uit 2017. Hierdoor ontstaat onzekerheid over het werkelijke effect. Daarnaast heeft de Raad voor Openbaar bestuur (ROB) een aantal opmerkingen gemaakt over het verdeelmodel, welke nu worden onderzocht door de verschillende ministeries. Dit kan leiden tot een aanpassing (op termijn) van de systematiek en ook financiële effecten, waardoor de ramingen bijgesteld moeten worden naar beneden. Wanneer de herijking definitief wordt is nog onzeker en wacht mogelijk tot na installatie van een nieuw kabinet.

Daarnaast loopt de landelijke discussie over de middelen voor het uitvoeren van de jeugdzorg. Ook hiervan is onduidelijk welke financiële impact dit gaat hebben en of hiermee de tekorten voldoende worden gedekt. Meest onzeker zijn de gevolgen van de corona pandemie, met name op de langere termijn. Door behoedzaam te ramen trachten we het risico op een oplopend tekort te voorkomen.

Alternatieven:

2.1 De raad kan besluiten een niet- sluitende meerjarenbegroting vast te stellen.

Geen sluitend meerjarenperspectief kan leiden tot preventief toezicht van de toezichthouder, Provincie Overijssel. Preventief toezicht is uitzondering en wordt ingesteld als niet voldaan wordt aan het criterium structureel en reëel evenwicht.

Preventief toezicht betekent dat de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie, voordat deze kunnen worden uitgevoerd. Zolang de begroting niet is goedgekeurd, mag de gemeente geen verplichtingen aangaan of uitgaven doen, zonder voorafgaande toestemming van GS. In geval van preventief toezicht gaat de provincie samen met de gemeente aan de slag om helder te krijgen waar exact de pijnpunten liggen. De raad moet (een pakket van) maatregelen treffen om het begrotingsevenwicht te herstellen. Dit moet uiteindelijk leiden tot het opheffen van het toezicht. Door de gemeenteraad voor te leggen een sluitende begroting op te stellen vanaf 2023, kunnen we preventief toezicht voorkomen.

Duurzaamheid:

In de perspectiefnota komt het thema duurzaamheid binnen diverse programma's aan de orde (ambitie op gebouwen, voertuigen, energietransitie, klimaatadaptatie).

Financiële consequenties:

De perspectiefnota 2022-2025 laat meerjarig een tekort zien.

De saldi 2022 – 2025 betekenen bij ongewijzigde omstandigheden dat deze bedragen onttrokken worden aan de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar.

Communicatie:

De perspectiefnota komt online via: <https://dalfsen2022.perspectiefnota.nl>

Vervolg:

Na vaststelling wordt de Perspectiefnota 2022 – 2025 aan de Provincie Overijssel verzonden.

De perspectiefnota en uitgangspunten vormen de basis voor het opstellen van de Programmabegroting 2022 – 2025.

Bijlagen:

1. Perspectiefnota 2022-2025
2. Investeringsplan 2022-2025

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris/algemeen directeur,
Ing. S.A.D.C. van Geffen

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 mei 2021, nummer 1300;

gelet op artikel 4 van de Financiële verordening Gemeente Dalfsen 2020;

b e s l u i t :

1. De Perspectiefnota 2022-2025 vast te stellen;
2. Tevens als uitgangspunten voor de Programmabegroting 2022-2025 te hanteren:
 - a. de reacties op en prioritering in de dilemma's Perspectiefnota 2022 – 2025;
 - b. een sluitende begroting vanaf 2023;
 - c. in 2022 een eventueel tekort ten laste te brengen van algemeen reserve vrij besteedbaar;
 - d. de raming van het gemeentefonds te baseren op de meicirculaire 2021;
 - e. de herverdeling van het gemeentefonds behoedzaam te ramen.
3. Het Investeringsplan 2022-2025 vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 1 juli 2021.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. E. van Lente

de griffier,
drs. J. Leegwater